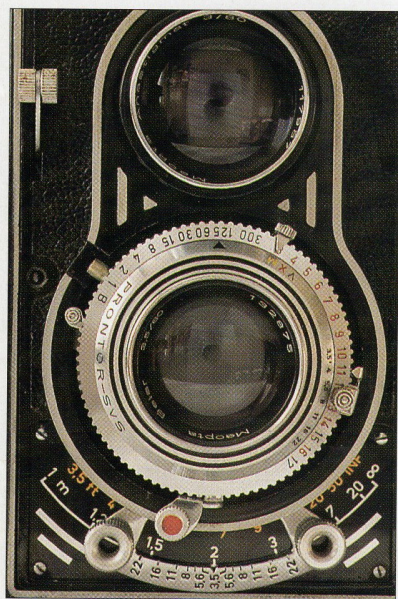

Flexarete, Flexarete, do roka a do dne

Po roce se opět scházíme nad nejpoblíbenějším českým aparátem

FLEXARET IVb „Einhornova spoušť“

Vedly mě k tomu vaše dotazy a připomínky. Dotazy se poněkud týkaly Flexaretu IVb a především toho, jak vypadala ona „Einhornova“ spoušť. Po mnoha letech shánění tohoto typu jsem měl konečně štěstí a přístroj získal. Fotografie spouště doplní, jak alespoň doufám, její slovní popis z článku Fotografie 98/10.

PŘIPOMÍNKA - NEZAPOMEŇTE NA PŘÍSLUŠENSTVÍ!

Začnu tedy tím nejobvyklejším, pohotovostní brašnou. Tak moc pohotovostní v pravém slova smyslu nebyla. Odklápěcí přední část se mohla, zvláště u nové brašny, při otevření a neopatrném držení dostat do záběru. Jen brašny pro model IV a IVa jsou dvoudílné a umožňují přední díl úplně odejmout.

Pro model I má brašna nápis Flexaret, II a III jsou bez nápisu. Pro pozdější typy II a III, továrnou někdy

uváděné jako IIa a IIIa, jsou s nápisem Flexaret. Označování modelu římskou číslicí vedle jména je na brašnách pro Flexaret IV, IVa, V, VI, VII, pro Flexaret Standart má označení S. S největší pravděpodobností neexistují brašny s označením IVb, přístroj bylo vyrobeno jen velmi málo. Také jsem zatím neviděl žádnou s nápisem Va, ale třeba mám smůlu a vyráběny byly. Všechny brašny pro Flexaret jsou kožené, po roce 1948 je vyráběly převážně Kožářské závody na Slovensku.

PŘÍSLUŠENSTVÍ PRO OBJEKTIV

Sem patří krytky, filtry, předsádkové čočky a sluneční clony. Flexaret I má plechovou krytku. Pozorovací ani snímací objektiv není opatřen vnitřním závitem.

Předsádkové čočky pro AUTOFLEX a FLEXETTE

Nepodařilo se mi zjistit, zda Optikotechna vyráběla pro nejstarší typ také barevné filtry a předsádky. Domnívám se, že ano, i když v malém množství, a to do začátku války. Soudím tak z toho, že mám ve sbírce kožené pouzdro s vytlačeným nápisem „Autoflex Flexette“, ve které jsou dvě předsádkové čočky označené „Special II“ a „Československá“. Nasazují se na objektiv přes vnější vroubkované prstence sloužící k zaostřování. Čočka pro hledáčkový objektiv má menší prů-

měr a nemá optický klín jako pozdější Flexpary. Tyto předsádky pasují perfektně na Flexaret I, který má shodný mechanismus zaostřování jako Autoflex a Flexette.

Clony, filtry a předsádky pro následující Flexarety jsou dvojího typu. Pro modely II až Va jsou nasazovací o průměru 30 mm. U modelů VI, S a VII jsou oba objektivy opatřeny vnitřním bajonetem B36 a snímací objektiv navíc ještě vnějším bajonetem B40 pro uchycení sluneční clony. Pro oba typy uchycení se clony vyráběly ve dvou provedeních, kruhové a čtvercové. Barevných filtrů pro průměr 30 bylo zpočátku jenom pět: G1, G2, G3, GR1 a R1. Později byla tato řada rozšířena o filtry GGR1, B1 a UV. Filtry s černou obrubou byly dodávány v celé sadě, se světlou obrubou se prodávaly jednotlivě v pouzdře z umělé hmoty. Kožené brašničky pro filtry průměru 30 mm jsou v různých odstínech hnědé a ve dvou provedeních: První nemá uvnitř dělení přepážkami, druhé má čtyři nestejně široké oddíly.

Řada filtrů s bajonetovým úchyttem B36 zahrnuje všechny druhy výše jmenované a navíc přibýly ještě filtry UVO, N1 a N2.

Dodávaly se jednotlivě v plastických krabičkách. Na jejich spodním dílu je tabulka s prodloužovacími faktory jednotlivých filtrů. Poslední v řadě je uváděn filtr P, zřejmě polarizační filtr. Rád bych upozornil na jednu zajímavost, která možná potěší skalní sběratele Flexaretů. Týká se expozičního faktoru pro filtr P. Na krabičkách s modrým nebo tmavočerveným spodním dílem je uváděn faktor 2, na světlečervených je 3,5. Protože prodloužovací faktor u polarizačních filtrů závisí na mnoha okolnostech, jsou oba údaje v podstatě správné. Uvádět rozdílný údaj

pro stejný filtr u jednoho výrobce je ale dost neobvyklé.

Mám vážné pochybnosti, zda P filtr Meopta pro Flexaret opravdu vyráběla a dodávala na trh. V mé sbírce není a pokud existuje, uvítal bych zprávu od těch sběratelů, kteří tenhle filtr vlastní.

JAK NA MOTÝLA

Fotografovat ze vzdálenosti pod 1 m umožňují u Flexaretu předsádky. Pro průměr 30 existují dva typy. Samostatné předsádkové čočky prodávané v nízkém pouzdře a Flexpary. První typ se na fotografování poletujících motýlů a podobných živých potvůrek nehodí, na reprodukce nebo na nepohyblivé předměty je dostačující. Stativ nebo reprodukční zařízení jsou pro přesnější práci nezbytné. Předsádku nasadíme na pozorovací objektiv, zaostříme, čočku přesuneme na snímací objektiv, vysuneme Flexaret o 45 mm (rozdíl mezi optickou osou pozorovacího a snímacího objektivu) a můžeme stisknout spoušť. Usmívat se na nás po celou tuhle zdoluhavou proceduru by z malé vzdálenosti snesl jenom nám obzvláště nakloněný a trpělivý motýl. Přemísťování čočky a následný posuv přístroje odstraňuje Flexpar. Zařízení podle vzoru Rolleiparu a pozdějších Rolleinarů se skládá ze dvou samostatných čoček. První nasazuje na snímací objektiv, druhé je opatřena optickým klínem vyrovnávajícím paralaxu a je určena na pozorovací objektiv. Pro Flexarety s bajonetem se vyráběly už pouze Flexpary a stejně jako předchozí typ jsou pro dva rozsahy zaostření: 0,33 až 0,5 a 0,5 až 1 m.

ŘEKNI, KDE TY KRYTKY JSOU...

Pro Flexarety II až Va jsou dvojího druhu. Starší z tvrdé umělé hmoty jsou v barvě černé nebo slonové kosti, novější jsou z měkkého plastu a jsou průsvitné. Přístroje opatřené bajonetem mají kryty z materiálu druhého typu a jsou větší.

DOLŮ A MEZI

Mezi tělo přístroje a stativ můžeme umístit dvě pomocná zařízení vyrobená v Meoptě pro použití s libovolným aparátem, a tedy i s každým modelem Flexaretu.

Prvním je panoramatická hlavice dodávaná v pěkném koženém pouzdru. Abych nebyl obviňován, že trpím stejnou vysvětlovací maníí jako jistý hraběcí plukovník v Haškově Švejkovi, nebudu ji dále popisovat – je to zkrátka panoramatická hlavice.

Druhé zařízení se jmenuje stativový nástavec, a stojí zato, zmínit se o něm šířeji. Při horizontálním spojení se stativem umožňuje zhotovení stereoskopických záběrů nepohyblivých předmětů, při svislém namontování na stativ dovoluje vysunutí snímače o 45 mm (rozdíl mezi hledáčkovým a snímacím objektivem Flexaretu) zcela odstranit paralaxu při snímcích s předsádkovými čočkami. Flexpary jsou vhodnější pro pohybující se drobotinu, nástavec je přesnější pro reprodukce a „still life“. Samozřejmě při použití už nenasažujeme na hledáčkový objektiv Flexpar s optickým klínem. Podobné příslušenství jsem marně hledal u slavnějšího bratra Flexaretu, u Rolleiflexu. Japonské dvouoké zrcadlovky Mamiya mají Paramendr, příslušenství, který umožňuje svislé vysunutí jednodušeji než nástavec z Meopty. Stejnou službu ale vykoná stativ s výsuvnou střední částí.

DOZADU A DOVNITŘ ANEB TABULE ZA PÁR KORUN

Je to tady, adaptér na kinofilm, bolavé místo sběratelů Flexaretů. Souprav adaptérů je totiž více typů. Ne každá jde použít na každý model, který je vhodný pro fotografování na 35 mm film, tedy Flexaretu od modelu IVa po VIIa, vyjma Flexaret Standart a IVb. Ideální je koupit přístroj s adaptérem od majitele, který ho používal. Ve fotobazarrech se ale často adaptéry prodávají samostatně, a je dobré vědět o několika úskalích při jejich nákupu.

Problém netkví v rámečku s vodící dráhou, ten je shodný pro všechny typy a jenom v soupravě pro Flexaret VII je označen nápisem F VII. Jinak je tomu ze speciální navijecí cívky a prodlužovacími čepý.

Navijecí cívka je dvojho druhu, kovová a z umělé hmoty. Pokud fotografující nehodlá stočit film zpátky do kazety a chce film vyjmout z přístroje v temné komoře,

lze použít libovolnou navijecí cívku pro kterýkoliv Flexaret. Jestliže ale potřebuje film stočit zpět do kazety, což umožňují typy přístrojů zhotovené pro fotografování na kinofilm od modelu Va, je situace jiná. Flexaret Va používá pro odblokování přetáčení jiný způsob, než následující VI, VII a VIIa. Pro Flexaret Va musíme mít kovovou navijecí cívku,

plochý s otevíráním na způsob knihy a speciální navijecí cívka se dodávala zvlášť. Pozdější provedení pouzdra je téměř čtvercové a je vyšší, protože obsahuje zmíněnou cívku. Pro Flexaret VI je uvnitř pouze jedna maska na kinofilm a cívka je po otevření pouzdra zcela vidět. Sada pro Flexaret VII obsahuje navíc vložky na formát 4,5 x 6 cm

hledáček několikanásobně dražší, než běžné tělo s objektivem. I náš Flexaret má v příslušenství optický hledáček pro formát 24 x 36 mm. Dodával se opět v pěkném koženém pouzdru a s přední krytkou z umělé hmoty. Nasazuje se do sáněk na boku přístrojů od modelu V. Hodí se pro snímky na šířku, postranním rýhovaným knoflíkem lze omezit pa-

Příslušenství pro Flexaret

opatřenou uvnitř mechanickou spojkou. Pokud použijete tuhle cívku na pozdější modely Flexaretu, film sice naexponujete, ale zpátky ho nestočíte. Stejně dopadnete s umělohmotnou navijecí cívku, určenou pro použití s modely od Flexaretu VI výše, pokud ji použijete pro Flexaretu Va.

Prodlužovací čepý jsou ve trojím provedení. pro Flexaret IVa a V se nasazují do horního cívkového prostoru, kazeta s neexponovaným filmem leží volně bez boční opěry v dolním prostoru.

Tyto čepý jsou jiné, než následující dva typy prodlužovacích čepů určených do dolního cívkového prostoru pro modely umožňující zpětné přetáčení.

Soupravy se dodávaly v koženém pouzdru. Nejprve bylo čtvercové

a 24 x 24 mm, příslušné masky do světlíku a nové masky na vymezení obrazového pole rámcového hledáčku. Cívka je zakryta koženým límcem se dvěma zářezy. Pokud vám chybí adaptéry pro některý typ Flexaretu, začněte u pana Pazdery ve Vodičkově ulici v Praze, má jich tam spousty.

NEJLEPŠÍ NAKONEC?

Pro sběratele určitě, ale pro uživatele? Jistě se ptáte, co má být tím nejzajímavějším příslušenstvím. Většina sběratelů přímo miluje různé hledáčky, u sběratelů specializujících se na slavné značky to někdy hraničí s posedlostí. Vzácné typy hledáček pro Leicu dosahují na aukcích téměř astronomických částek, ale i u zrcadlovek jako Exakta nebo Praktina, je například stereo-

ralaxu. Má dvě nastavitelné stupnice vzdáleností, ve stopách i v metrech do 0,33 m. Obrazové pole pro kinofilm vymezuje přesněji než rámcový hledáček z přední části krytu světlíku. Ovšem při vzdálenosti pod jeden metr přichází v úvahu další paralaxa vzniklá umístěním sáněk nad střed snímacího objektivu. Rozdíl mezi tím, co vidíte v hledáčku a co je na filmu, je při 0,33 m opravdu velký a fotografující splácě nad výsledkem.

Lepšímu umístění bočních sáněk, totiž ve vodorovné ose snímacího objektivu, nebrání ani páka zaostřování při nastavení na nekonečno, ani knoflík zpětného přetáčení. Umístění sáněk, alespoň pro mne, tak patří k mystériím konstrukce Flexaretu.

TEXT A FOTO: OTTO DLABOLA